

Føroyingar neyvvan nakran týðandi leiklut

Nakrir handiðskúlanámingar hava verið lærtarferðir í Norøgi, har teir hava kannað víðurskiptini viðvíkjandi oljuvinnuni. Heimafturkomnir hava teir skrivað frágreiðing. Lufður stóðuni siga teir:

Oljuvinna í Føroyum

Føroyingar fara ikki at leita

Ikki kann roknast við, at tað verða føroyingar, sum fara at leita eftir olju við Føroyar, tað eru tað alt ov nógvar forðingar fyri. Víst er í samandrættinum av undirgrundarálitinum at ongar lógfrøðiligar forðingar eru fyri, at vit kunnu vinna rævni úr undirgrundini.

Tekniskt og figgjargliga er tó ikki nakar hugsingur um, at føroyingar koma at hava nakran týðandi leiklut í leitangini.

Tekniliigi trupulleikin

Teknifrøðisligi trupulleikin er stórur. Vit kunnu ikki byggja pallar í Føroyum, tí hetta er eitt ógvuliga plásskrevjandi arbeiði. Neyðugt er at byggja við ein fjarð við upp til 600 m dýpi, og slíkar fjarðir hava vit ikki, eisini krevst nógv serútbúgvið fólk til hetta arbeiði. Hjá Norwegian Contractors arbeiða yvir 100 fólk bert við at støypa betongbeinini til pallarnar. Til at útvinna oljuna krevst eisini serútbúgvið fólk á øllum økjum, og føroyingar eiga eingi slík fólk í dag.

Búskaparligi trupulleikin

Búskaparligi trupulleikin man vera størsti kleppurin fyri luttøku hjá føroyingum í hesi vinnu.

Í Norra kostar útbyg-

gingin av Gullfaks feltinum uml. 60 mia. n.kr., hetta er við 3 pallum og oljuleiðing. Á Norwegian Contractors metir upplýsingarstjórin leysliga, at ein einsamallur pallur við Føroyar fer at kosta yvir 50 mia. kr. Orsøkin til hetta, er tað stóra dýpið kring Føroyar.

Tá havdýpið tveyfaldast, fyrfaldast útreiðslurnar.

Har borað verður eftir olju í Norra, er dýpið á flestu stöðum uml. 200 m. Meðan tað við Føroyar er uml. 500 m. dýpi. So tað verða avgjørt ikki vit, ið koma at gjalda hesa stóru peningaupphædd.

Hvørjar inntøkmøguleikar hava vit um tað verður borað, og hvørjar kunnu vit brúka

Ein spurningur, sum kjak- ið um móguliga oljuvinnu undir Føroyum sjálvsagt kemur inn á, er »Hvat fáa Føroyar sjálvar burtúrur«.

Eisini man mangur hava hoyrt fylgjandi argument móti oljuvinnu: »Hvi bora við Føroyar, tá vinnugurin kortini endar í kassanum hjá einari multinationalari fyrirkøku«.

Innan fyri oljuvinnu eru tað nógvir mátar at vinna pening uppá. Sjálvframléiðslan og solan er bert ein.

Sum tað sæst aðra staðni í rapportini kunnu

vit føroyingar litið gera á hesum økinum, harafturimóti kunnu vit »forsýna« boripallarnar við øllum frá sápu og rustfjernara frá Kemilux, til rullupylsu og livraposteig frá Matvøruvirkinum. Vit kunnu eisini verða við í transportvinnuni. Í Norra er okkurt heilt stórt virki, sum bara hevur til arbeiðis at flyta fólk við tyrlum frá pallum til lands og øvugt.

Men hin týðningarmesta inntøkan hjá Føroya landi kemur óivað at verða skattainntøkan. Í Norra eru oljuskattainntøkurnar uml. 30% av skattainntøkunum.

Eitt annað, sum gevur nógvan pening, er at gera boripallar, men á hesum økinum fara vit at fáa stórar geografiskar trupulleikar.

ein fyrimunur fyri Føroyar, so okkara samfelag ikki broytist alt ov nógv, men hetta krevur sjálvandi nógv arbeiði.

Noreg hevði í 1980, og fleir ár undan, undirskot á handilsjavninum.

Í 1981 høvdu teir so yvirskot á handilsjavninum og hava havt tað síðani.

Búskaparfrøðingar hjá CMI og ROGALANDS FORSKNING vóru á einum máli um, at hetta einamest er inntøkunum frá oljuvinnuni fyri at takka. Frá hesum búskaparfrøðingunum fingur vit eisini at vita, at í teimum býunum, sum oljuvinnan hevði mest samband við (tað er í Bergen, Stavanger og ann-

ars í suðurvesturstrondini yvirhøvur) var ein munandi inflatióin komin, og var hetta orsakað av teimum nógvu pengunum, sum vóru millum fólk innan oljuvinnuna. Oljuvinnan gevur stórar lönir av sær til sitt arbeiðsfólk, og hetta hevði eisini tað við sær, at fólk fór úr aðrari vinnu (t.d. fiskimenn) í oljuvinnuna.

Inflatióin í oljuumráðunum í Noregi er tó minkað nakað aftur, og nú kann inflatióin mestsum merkjast javnt yvir alt Noreg.

Henda inflatióin hevur tó ikki verið størri enn so, at reallónin er vaksin munandi.

Hesir búskaparfrøðingar vóru fegnir um, at norskir politikarar og tað

norska vinnulivið longu nú høvdu fatað, at olja er eitt avmarkað ríkidømi, og at Noreg hevur hetta ríkidømi í uml. 150 ár afturat.

Av hesum orsøkum var tað norska samfelagið longu nú byrjaði at brúka yvirskotið frá oljuvinnuni til iløgur í annan idnað, har kann t.d. nevast fiskaalng. Eisini vóru teir fegnir um at idnaðurin sum heild var vordin meira desentraliseraður, soleiðis at tey smá virkini eisini fingi ein idnað.

Vit fingur ta fatan av norðmonnum, at teir vóru ógvuliga bjargskygnir, men teir meintu, at eitt tað mest umráðandi var at kenna sini mörk.

Hetta vísa teir eisini, við at teir longu nú eru

Sosiala árinidi

Á vesturstrondini í Noregi, serliga í Stavanger og Bergen hava nakrir útlendskir oljuarbeiðarar búsett seg. Hesir útlendingar koma ikki so nógv saman við restini av fólkinum har á staðnum, men hava skapað nakrar sokallaðar kolónir við egnum skúlum o.s.fr.

Um oljuvinna kemur til Føroya, so halda vit, at vit væi kunna sleppa undan teirri stóru tilgongdini av útlendskari arbeiðsmegi til tað føroyska samfelagið. Um oljuvinna kemur til Føroya, so verða boringarnar antin so nær teimum ensku boringunum ella so nær Onglandi, at støðirnar líka so væl kunna liggja í Onglandi. Hetta hevði verið

